

ANTALYA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 6. HUKUK DAİRESİ'NİN 13.11.2020 TARİHLİ KARARI ÇERÇEVESİNDE DİJİTAL TEREKENİN KAPSAMININ İNCELENMESİ

*Examination of the Scope of Digital Legacy in the
Frame of Antalya District Court of Appeal 6th
Civil Chamber's Decision Dated 13.11.2020*

Orhan Gazi Sarıdağ*

Öz

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte dijital varlıklar çeşitlenmiş ve maddi değerleri de artmıştır. Ancak dijital varlıkların mirasçılara intikali hususunda ülkemizde yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Dijital varlıklar; sosyal medya, bulut ve e-posta hesapları, kripto paralar, NFT gibi kripto varlıklar ile oyun hesaplarından oluşmaktadır. Sosyal medya hesaplarının mirasa elverişliliği yalnızca kişisel veri içeren hesaplar ve ekonomik değeri bulunan hesaplar olarak ikiye ayrılarak incelenmelidir. Kripto varlıklardan kripto paralar intikale elverişlidir. NFT'ler de fikri hak kapsamında mali haklar gereği intikale elverişlidir. Dijital varlıkların intikale elverişliliği ve intikalın pratikte ne şekilde gerçekleşmesi gerektiğine ilişkin ülkemizde yasal

* Hâkim, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Öğrencisi, orhansaridag@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9366-0304.

Makale Gönderim Tarihi / Received: 30.11.2022

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 23.12.2022

Atıf / Citation: Sarıdağ, Orhan Gazi. "Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi'nin 13.11.2020 Tarihli Kararı Çerçevesinde Dijital Terekenin Kapsamının İncelenmesi," *Bilişim Hukuku Dergisi* 4, no. 2 (2022): 191-232.

düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Çalışmada belirtilen konularda açıklamalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Tereke, Sosyal Medya, Bulut Hesabı, Kripto Varlık, NFT.

Abstract

With the development of technology, digital assets have diversified and their values have increased. However, Turkey hasn't got legal regulation regarding the descent of digital assets to heirs. Digital assets consist of social media, cloud and email accounts, cryptocurrencies, crypto assets such as NFT and game accounts. The inheritability of social media accounts should be examined by dividing them into accounts containing only personal data and accounts with economic value. Cryptocurrencies are inheritable. NFT's are also inheritable due to their pecuniary rights under the intellectual property right. There is a need for Turkish legal regulation regarding the inheritability of digital assets and how the descent take place in practice. In the study, explanations were made on the mentioned subjects.

Keywords: Digital Legacy, Social Media, Cloud Account, CRYPTO Asset, NFT.

GİRİŞ

Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi'nin E.2020/1149 K.2020/905 sayılı ve 13.11.2020 tarihli ilamında; Denizli 4. Sulh Hukuk Mahkemesi'nde tereke tespit talebiyle görülen talepte, talep eden taraf, trafik kazasında ölen eşinin mirasçısı olarak kendisinin ve müşterek çocuklarının kaldığını, murisin ölümünden önce kullanmakta olduğu iPhone marka telefonun bulunduğu, iPhone marka telefonlara özel bulut servisi olan iCloud sisteminde yer alan fotoğraflar, ses kayıtları, videolar, harici medya dosyaları, e-mail, dökümanlar, notlar gibi pek çok verinin yer aldığını, bu verilere sadece Apple ID ve

Apple parolası aracılığıyla erişebildiğini, murisin telefonundaki Apple ID bilgisinin muris adına olan mail hesabında kayıtlı bulunduğunu, ancak bu iCloud hesabına girebilmesi için murisin hesap parolasına ihtiyaç duyduğunu, vefatı nedeniyle GSM hattı aktif olmadığından dolayı hesaba ulaşamadığını, talep edenin bu iCloud hesabına bağlı bulunan ve bu iCloud hesabı vasıtasıyla kontrol edilen tereke kapsamında verilerinin ve maddi değeri haiz e-ticaret sitesi hesabının, bu sitelerdeki hesapta kuponlarının ve hediye çeklerinin yer aldığını, yine talep eden ve müşterek çocuklarının bulunduğu çok sayıda medya dosyasının yer aldığını beyan etmiştir. Bu nedenle talep eden mirasçı eş mahkemedem; murisin Apple ID ve bu ID ile ilişkili hesapların sahibi olduğunun, talep edenin müteveffanın temsilcisi olduğunun, murise ait Apple hesaplarında yer alan kişisel verilerin kendisi tarafından alınabileceğinin tespitini talep etmiştir. Talep eden vekilinin bir konferans sırasında yapmış olduğu açıklamada talep edenin bu yöndeki talebinin, yazılım mühendisi olarak faaliyet gösteren davacının müteveffanın fotoğraflarından oluşan bir hologramını geliştirerek çocuklarına bu hologram ve yapay zeka vasıtasıyla annelerinin hatırasını oluşturmak istemesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.¹

I. KARARA KONU OLAY VE MERCİLERİN KARARLARI

İlk derece mahkemesi tarafından yapılan yargılama neticesinde "*davacının murise ait apple marka cep telefonunun icloud hesabındaki fotoğraf, video, ses kayıtları, medya dosyaları, maillere ulaşmak için murisin terekesinin tespitine, icloud kimliğinin terekenin aktifinde kabul edilerek icloud hesabına ulaşılması için karar verilmesini talep ettiği, TMK'nın 589.maddesine göre tereke tespitinde murisin mal ve haklarının tespit edilmesinin amaçlandığı, murise ait cep telefonunda bulunan icloud hesabına erişilmesi ile murisin özel*

¹ Dijital Çağda Dijital Miras–Akademik Koordinasyon Topluluğu, erişim tarihi: Nisan 14, 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=Abby39595A0>.

hayatının gizliliğinin ihlal edileceği, icloud hesabına erişilmeden cep telefonundan telefonda kayıtlı resimlere murisin mirasçuları tarafından ulaşılabacağı, davacının talebinin tereke tespitine konu edilemeyeceği” gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararında yer verildiği şekliyle: *“Talep eden vekili istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemenin gerekçesinin eksik ve yanlış olduğunu, icloud hesabına ve dolayısıyla yukarıda sayılan maddi ve manevi varlıklara mahkeme kararı olmadan erişilmesinin mümkün olmayacağını, bunun yanı sıra; özel hayatın gizliliği hakkı gerçek kişinin maddi ve manevi gelişimini koruyan bir hak olması sebebiyle önemli olduğunu ancak vasfını yitirmiş bir hakkın olamayacağını, dolayısıyla da salt ölmüş kişilere yönelik eylemlerin özel hayatlarının gizliliğine aykırılık oluşturamayacağını, vefat itibariyle kişiliğin sona ermesi sebebiyle yerel mahkemenin “özel hayatın gizliliğini ihlal” tespitinin hukuktan yoksun olduğunu bildirerek ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını” talep etmiştir.*

İlk derece mahkemesi kararını inceleyen Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi kararında; *“... talep eden müteveffanın “Apple iCloud” kimliğinin terekenin aktifinde olduğunun da tespitini talep etmiştir.*

Gelişen teknolojilerin insan hayatını kolaylaştırması yanında bir kısım yeni kavramlar ve hukuki sorunlar yarattığı bilinen bir gerçektir. Bunların en başında da mülkiyet kavramının başkalaşımının geldiği söylenebilir.

Düne kadar mülkiyet kavramı menkul ve gayrimenkul mülkiyeti ile bir kısım sınırlı ayni haklar etrafında şekillenirken, son dönemde fikri mülkiyet kavramının gelişimi üzerine ilgili otoritelerce “Fikir ve Sanat Eserleri” mülkiyet hukuku çerçevesinde koruma altına alınmış, bu yönde bir kısım yasal düzenlemelere gidilmiştir.

Ancak çağımızın kaçınılmaz şekilde dijitalleşen hayat tarzı karşısında dijital mal varlığına dair dijital mülkiyet ile ilgili henüz yasal bir düzenleme yapılmadığı görülmektedir.

Yakın zamana kadar elektronik posta hesapları, sosyal medya hesapları ve benzeri dijital uygulamalar yalnızca kişisel kullanıma

yönelik olup maddi bir değer taşımazken günümüzde bu hesapların reklam gelirleri elde edilen maddi bir karşılığı olan hesaplar halini alabildiği gibi, yine sosyal medya hesaplarının ve dijital para cüzdanlarının bağlı olduğu e-posta hesaplarının da artık kişisel kullanımı aşırı ticari değeri olan dijital mal varlığı kapsamına girmeye başladığı anlaşılmaktadır.

Bu konuda Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Yasemin Maraşlı DİNÇ'in <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2019-142-1849> adresinde yayınlanan makalesinden yararlanılarak katıldığımız bir kısım tespitlerinin altının çizilmesi anlamında alıntılama yapılmıştır.

Teknolojinin, dolayısıyla da internetin bu denli gelişmesi sonucunda sosyal medya kullanımı hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline almıştır. Artık bir kısım insan, sosyal medya platformları aracılığıyla maddi kazanç elde etmeye dahi başlamıştır. Özellikle son zamanlarda "YouTuber" olarak nitelenmeye başlanan insan sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Öte yandan "Facebook" veya "Instagram" hesapları üzerinden, bir meslek icra edercesine satış yaparak yahut genellikle takipçi sayısı fazla olanların kişisel sayfalarında reklamlar yaparak maddi kazanç elde etmeleri sıradan hale gelmiştir.

Tüm bu gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıkan dijital mal varlığı veya dijital miras kavramları ise ülkemiz hukuk sistemi içerisinde çok yaygın bir kullanıma sahip değildir. Türk kanunlarında bu konuda yasal düzenlemeler de henüz mevcut değildir. Bunun yanında konu Türk hukuk öğretisinde de, uygulamada bir sorun olarak ortaya çıkmamasından olsa gerek, yeterli derecede incelenmemiştir."

"Dijital malvarlığı kavramı, videolar, fotoğraflar, e-postalar, kişisel sosyal medya hesapları gibi elektronik olarak depolanan ve yalnızca dijital formda bulunan diğer varlıklar anlamına gelmektedir. Ancak dijital dünyanın sürekli değişmesine bağlı olarak dijital malvarlığının nelerden oluştuğu net olarak belirlenmemektedir."

"Dijital miras ise bu tür soyut malvarlığı değerlerinin mirasçılara intikal etmesi, mirasa konusu olmasıdır"

Aynı makalede değinildiği üzere mirasta intikal prensiplerinin kanunda şekil bulmuş hali olan TMK m. 599/2 hükmünde; “Kanunda öngörülen ayrık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynî haklarını, alacaklarını, diğer malvarlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar” denilmektedir.

Günümüzde dijital mal varlığının yadsınamaz ve göz ardı edilemez bir gerçeklik olduğu, kripto para adı verilen ve uluslar arası ödemelerde dahi kullanılmaya başlanmış dijital sistemlerin var olduğu, yine astronomik reklam gelirleri sağlayan sosyal medya hesaplarının gün geçtikçe arttığı, aynı şekilde youtube ve benzeri dijital platformlarda salt reklam geliri ve hatta ücretli üyelik sistemi ile hizmet veren kanallar oluşturulduğu bir ortamda dijital mal varlığı ve dijital miras ile ilgili olarak yasal bir düzenleme bulunmadığı, bu konuda yasal bir boşluk bulunduğu değerlendirilmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 1.maddesi; “Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.

Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hakim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiye ona göre karar verir.” düzenlemesini içermektedir.

Murisin e-posta hesabı ve buna bağlı olarak kullanılan sosyal medya hesapları, dijital cüzdandan hesapları vb maddi değer ifade eden ve TMK’nun 599.maddesi kapsamında terekesine dahil olup mirasçılarında intikali gereken dijital mal varlığının da tespitinin gerekeceği kanaatine varılmıştır.

Dosya özelinde bakıldığında, talep eden özellikle “...@gmail.com” hesabının murise ait olduğunun, yani müteveffanın apple kimliği ile ilişkili hesapların sahibi olduğunun ve müvekkilinin müteveffanın temsilcisi olduğunun ve mahkemece verilecek yetkilerinin, Elektronik Haberleşmenin Gizliliği Kanunu’nda kullanıldığı şekliyle “yasal rıza” teşkil ettiğinin tespitini istemektedir.@gmail.com hesabının müteveffaya ait olup olmadığı hususu teknik bir konu olup mahkemece ancak bilirkişi raporu alınarak tespit edilebileceği açıktır. Bunun

tespitinden sonra ise talep edenin ilgilinin temsilcisi olduğu ve bu bilgilerin verilmesinin Elektronik Haberleşmenin Gizliliği Kanununa aykırılık teşkil edip etmeyeceği hususu hukuki bir değerlendirme gerekecektir.

Sonuç olarak, mahkemece tespit talebi gereğince murisin ölüm tarihi itibarıyla tüm aktif ve pasif mal varlığının tespiti ve bu minvalde dijital mal varlığının terekesine dahil olması gerektiği nazara alınarak dijital terekesinin de tespiti yapılarak araştırma ve inceleme sonucunda bir karar verilmesi gerekirken, ölü kişinin e-posta hesabının özel hayatın gizliliği kapsamında değerlendirilerek talebin reddine karar verilmiş olması hatalı olmuştur.” denilmek suretiyle dijital malvarlıkların terekeye ait olduğuna ve bunun tespitinin yapılması gerektiğine karar verilmiştir.

II. KONUYA UYGULANACAK YASAL MEVZUAT

Mirasta intikal prensipleri temel olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 599. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan hüküm uyarınca;

“Mirasçılar, mirasbırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kazanırlar.

Kanunda öngörülen ayrık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynı haklarını, alacaklarını, diğer malvarlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar.

Atanmış mirasçılar da mirası, mirasbırakanın ölümü ile kazanırlar. Yasal mirasçılar, atanmış mirasçılara düşen mirası onlara zilyetlik hükümleri uyarınca teslim etmekle yükümlüdürler.”

Sosyal medya hesaplarında yer alan murise ait kişisel bilgiler ile üçüncü kişiler ile yapmış olduğu yazışmalar, fotoğraflar, ses kayıtları gibi içerikler kişisel veri mahiyetindedir. Kişisel veriler, 2010 yılı değişikliği ile Anayasal olarak korunmuştur. Anayasa'nın 20. maddesi uyarınca: *“Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin*

kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

Kişisel verilerin korunmasına dair temel düzenleme 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'dur.

İncelemeye konu BAM kararında kişisel verilere ilişkin *Elektronik Haberleşmenin Gizliliği Kanunu* adlı kanuna atıf yapılmış ise de belirtmek gerekir ki mevzuatımızda bu isme sahip bir kanun bulunmamaktadır. Kararda belirtilmek istenen kanun, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu²'dur. Kanun'un 51. maddesi "*Kişisel verilerin işlenmesi ve gizliliğin korunması*" başlığını taşımaktadır. Anılan hükmün konumuz ile ilgili fıkraları şu şekildedir: "(1) *Kişisel verilerin işlenmesinde; hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olması, doğru ve gerektiğinde güncel olması, belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenmesi, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olması ile işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmesi ilkelerine uyulur.*

(2) *Elektronik haberleşmenin ve ilgili trafik verisinin gizliliği esas olup, ilgili mevzuatın ve yargı kararlarının öngördüğü durumlar haricinde, haberleşmeye taraf olanların tamamının rızası olmaksızın haberleşmenin dinlenmesi, kaydedilmesi, saklanması, kesilmesi ve takip edilmesi yasaktır.*

(3) *Elektronik haberleşme şebekeleri, haberleşmenin sağlanması dışında abonelerin/kullanıcıların terminal cihazlarında bilgi saklamak veya saklanan bilgilere erişim sağlamak amacıyla işletmeciler tarafından ancak ilgili abonelerin/kullanıcıların verilerin işlenmesi hakkında açık ve kapsamlı olarak bilgilendirilmeleri ve açık rızalarının alınması kaydıyla kullanılabilir.*

...

² RG. 10.11.2008, S. 27050 (Mükerrer).

(12) *Bu Kanun kapsamında kişisel verilerin gizliliğinin, güvenliğinin ve amacı doğrultusunda kullanılmasının temininden işletmeciler sorumludur.*"

Sosyal medya hesaplarının günümüzde ekonomik değere ulaşması ve astronomik bedellerin bu yolla kazanılabilmesi, ayrıca sanat eseri olarak kabul gören ve fikri çaba ihtiva eden NFT (*Non-Fungible Token-Takas Edilemez Jeton*) olarak adlandırılan kripto varlıkların günümüzde popülerliğinin artması nedeniyle bunların 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunup korunmayacağı ve korunması halinde mali hakların mirasçılara geçmesi hususu değerlendirilmelidir. Bu konuda uygulanacak hüküm FSEK'in 63. maddesi gereğince, *"Bu Kanunun tanıdığı mali haklar miras yolu ile intikal eder. Mali haklar üzerinde ölüme bağlı tasarruflar yapılması caizdir."*

İncelemeye konu Bölge Adliye Mahkemesi (BAM) kararında belirtildiği üzere dijital malvarlığı ve dijital miras hakkında yasal düzenleme bulunmadığının değerlendirilmesi halinde bu kez TMK'nın 1. maddesi gündeme gelecektir. İlgili madde, hukukun uygulanması ve kaynakları başlığını taşımaktadır ve *"(1) Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.*

(2) Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir.

(3) Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır." hükmünü amirdir.

III. KONUNUN İNCELENMESİ

A. Mirasçılara Geçen Varlıklar

Miras, mirasbırakanın ölümü ile mirasçılara geçen özel hukuk ilişkilerinin tamamına denir.³ Miras hukuku, ölen kişinin ölümden sonraki hakları ve hukuki ilişkilerini tayin etmesi nedeniyle mirasçılar ile miras bırakan arasında bir köprü vazifesi görmektedir.⁴ Miras hukukunun konusunu ölüm anında mevcut olan miras yolu ile intikale elverişli özel hukuku ilişkileri oluşturur.⁵

TMK m. 599/2 uyarınca “*Kanunda öngörülen ayrık durumlar saklı kalmak üzere mirasçılar, mirasbırakanın aynî haklarını, alacaklarını, diğer malvarlığı haklarını, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki zilyetliklerini doğrudan doğruya kazanırlar ve mirasbırakanın borçlarından kişisel olarak sorumlu olurlar.*” Hükümden anlaşılacağı üzere aynı haklar ve zilyetlikten doğan haklar kural olarak mirasçılara kül halinde ve kendiliğinden intikal edecektir.⁶

Mirasbırakanın sahip olduğu mülkiyet, irtifak, rehin gibi eşyaya bağlı aynı haklar, fikri haklar, mali değeri olan yenilik doğuran haklar, ticari işletme, sermaye ortaklık payı, zilyetliğe

³ Rona Serozan ve Baki İlkyay Engin, *Miras Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayınları, 2021), 108; Fikret Eren ve İpek Yücer Aktürk, *Miras Hukuku* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2021), 4; Sezer Çabri, *Miras Hukuku Şerhi Cilt 1* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018), 28; Mustafa Dural ve Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku: Cilt IV Miras Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022), 8; Bilge Öztan, *Miras Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2017), 16; Zeynep Rana Demir, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçiş Mümkün Müdür?”, *Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 163.

⁴ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (Ankara: Turhan Kitabevi: 2018), 1; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 28-29.

⁵ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 3-6.

⁶ Samim Gönensay ve Kemaleddin Birsan, *Miras Hukuku* (İstanbul: Ahmet Said Matbaası, 1963), 227; İlhan Öztrak, *Miras Hukuku* (Ankara: Sevinç Matbaası, 1968), 13-14; Halil Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004), 54; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 29; Suat Sarı, *Uygulamalı Miras Hukuku* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020), 21; Zahit İmre ve Hasan Erman, *Miras Hukuku* (İstanbul: Der Yayınları, 2018), 11; Eren, Yücer Aktürk, *Miras Hukuku*, 5.

bağlanan hukukî sonuçlar, vadeli veya vadesiz mevduatlar, hisse senetleri, kıymetli evrak kendiliğinden mirasçılara geçer.⁷ Borç ilişkilerinden doğan borç ve alacaklar da kural olarak mirasçılara geçer. Bu bağlamda borcun veya alacağın kaynağı önemli değildir.⁸ Haksız fiil yahut sebepsiz zenginleşmeden doğan borçlar da mirasçılara geçer.⁹ Ancak şahsen ifa yükümlülüğü bulunan hallerde sözleşme ilişkisinin mirasçılara geçmesinden bahsedilemeyecektir.

Manevi tazminat talebi, TMK 25 uyarınca belirli koşullarla mirasçılara intikal edebilir. Manevi tazminat talebinin mirasçılara geçebilmesi için; zarar görenin bu hakkını sağlığında ileri sürmüş olması veya manevi tazminatın varlığının tazminat yükümlüsü tarafından kabul edilmesi gerekir.¹⁰

Fikri haklar kapsamında eser sahibinin mali hakları FSEK m. 63 uyarınca mirasçılara intikal eder.¹¹ Sınai haklar, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 148. maddesi gereğince mirasçılara intikal etmektedir. Sınai hakların kanun hükmünde kararname ile düzenlendiği SMK öncesi dönemde de sınai haklar mirasçılara intikal etmekteydi.

Şahsa bağlı haklar kural olarak mirasçılara intikal etmemektedir. Bu durumun birkaç istisnası bulunmaktadır. Bu istisnalar doktrinde malvarlığında yer almayan ancak terekede yer alan hukuki ilişkiler olarak nitelendirilmektedir.¹² Bunlardan ilki TMK m. 291 uyarınca soybağının reddi davası açma

⁷ Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 29.

⁸ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 3.

⁹ Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 137.

¹⁰ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 3; Hüseyin Hatemi, *Miras Hukuku* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018), 12-13; Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 14; Mehmet Ayan, *Miras Hukuku* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020), 316.

¹¹ Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 129.

¹² Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 35-36; İmre ve Erman, *Miras Hukuku*, 344-345; Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 14-15.

hakkıdır.¹³ Bir diğer istisna ise TMK m. 159 gereği görülmekte olan evlenmenin butlanı davasında davacı eşin ölmesi halinde mirasçılardan bu davaya devam edebilmesidir.¹⁴ Son olarak TMK m. 181/2 uyarınca boşanma davasının devamı sırasında ölen davacı eşin yerine mirasçıları davaya devam ederek davalı eşin mirasçı sıfatını kazanmasını engelleyebileceklerdir.¹⁵

B. Mirasçılara Geçmeyen Varlıklar

Miras hukukunun konusunu ölüm anında mevcut olan varlıklar oluşturduğundan dolayı ölüm nedeni ile doğan haklar mirasçılara geçmeyecektir. Bu kapsamda TBK m. 53'te yer alan ölenin yakınlarına tanınan destekten yoksun kalma tazminatı münhasıran bu yakınların malvarlığında doğan bir haktır.¹⁶ Benzer olarak 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda şehit yakınlarına bağlanan yardım geliri hakkı doğrudan ölenin yakınlarına özgülenmiştir. Yine TMK m. 507'de düzenlenen mirasbırakan ile birlikte yaşayan ve mirasbırakan tarafından bakılan kimselerin üç aylık geçim giderleri bu kişilerin doğrudan şahsında doğan haklardandır.¹⁷

Şahsa bağlı haklar yukarıda belirtilen istisnalar dışında miras yolu ile intikal etmez¹⁸. Şahsi irtifak haklarından intifa ve oturma hakları nitelikleri gereği mirasçılara geçmezler¹⁹. Yine

¹³ Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 90; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 40.

¹⁴ Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 14; Öztan, *Miras Hukuku*, 16.

¹⁵ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 6.

¹⁶ Eren, Yücer Aktürk, *Miras Hukuku*, 9-10; Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 7; Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 15.

¹⁷ Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 39.

¹⁸ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 6; Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 85-86; Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 15.

¹⁹ Serozan ve Engin, *Miras Hukuku*, 110; Gönensay ve Birsan, *Miras Hukuku*, 225; Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 3; Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 67; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 30-31; İmre ve Erman, *Miras Hukuku*, 346; Eren, Yücer Aktürk, *Miras Hukuku*, 8; Öztan, *Miras Hukuku*, 16.

velayet hakkı,²⁰ dernek üyeliği, nafaka hakkı²¹ gibi şahsa bağlı haklar da mirasçılara geçmez.²² Kişilik hakları ve bu hakların içerdiği kişilik değerleri terekede yer almaz ve mirasçılara geçmez,²³ ancak bu durum ölenin kişilik haklarının hiçbir surette korunmayacağı anlamına gelmemektedir.²⁴

TBK m. 83 gereğince borçlunun sıfatının önemli olduğu sözleşme ilişkileri miras yoluyla intikal etmez.²⁵ Bu nitelikteki sözleşmelere örnek olarak eser sözleşmesi, hizmet sözleşmesi ile kural olarak vekalet sözleşmesi verilebilir.²⁶ Ancak taraflarca aksi kararlaştırılmışsa yahut işin niteliğinden aksi anlaşılıyor ise ölüm vekalet ilişkisini sona erdirmez(*mandatum post mortem*).²⁷ Yine TBK m. 639/2 uyarınca, aksi kararlaştırılmadıkça adi ortaklık ilişkisi ortaklardan birinin ölümü üzerine sona erer.²⁸

C. Dijital Tereke Kavramı ve Dijital Terekenin Kapsamı

Dijital tereke kavramı, 21. yüzyılda internetin yayılması ile birlikte özellikle sosyal medya vasıtasıyla kişisel verilerin sosyal

²⁰ Gönensay ve Birsen, *Miras Hukuku*, 255.

²¹ İmre ve Erman, *Miras Hukuku*, 345.

²² Öztrak, *Miras Hukuku*, 11-12; İmre ve Erman, *Miras Hukuku*, 10; Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 92-99.

²³ Serozan ve Engin, *Miras Hukuku*, 108; Eren, Yücer Aktürk, *Miras Hukuku*, 6; Öztan, *Miras Hukuku*, 29.

²⁴ Post-mortem koruma ilkesine ilişkin görüşler hakkında bkz: Serozan ve Engin, *Miras Hukuku*, 118-122.

²⁵ Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 79; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 33.

²⁶ Kılıçoğlu, *Miras Hukuku*, 4-5; Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 33; Eren, Yücer Aktürk, *Miras Hukuku*, 7; Dural ve Öz, *Miras Hukuku*, 10.

²⁷ Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 33.

²⁸ Çabri, *Miras Hukuku Şerhi*, 33; Akkanat, *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*, 101-102.

medya hesaplarında bulunması nedeniyle gündeme gelmiştir.²⁹ Sosyal medya hesapları aracılığıyla gelir elde etme imkanının doğması ise malvarlığı değeri olması nedeniyle bu hesapların tereke içerisindeki durumunu tartışılır kılmıştır. Son olarak 2008 yılında Satoshi Nakamoto tarafından ortaya atılan³⁰ eşler arası (*peer to peer*) kripto para sistemi³¹ Bitcoin'in ortaya çıkması ile birlikte farklı türde kripto varlıklar gelişmiştir. Kripto varlıklar genellikle sanal hesap cüzdanlarında yer almaktadır ve bunların mirasçılara intikali konusu incelenmeye muhtaçtır. Çalışma kapsamında incelemeye konu kararın kapsamı dışında yer almakla birlikte kripto varlıkların da dijital tereke içerisinde değerlendirilmesinin gerekliliği nedeniyle çalışmaya dahil edilmiştir. Dijital tereke kavramı, sosyal medya hesaplarındaki kişisel veriler, ekonomik değere sahip olan sosyal medya hesapları ve kripto varlıklar yönünden ayrı ayrı incelenmiştir.

1. Sosyal Medya Hesaplarındaki Kişisel Veriler

Günümüzde milyarlarca insan internet üzerinden sosyal medya paylaşımları yapıp iletişim kurmakta, e-posta göndermekte, online alışveriş yapmakta, internet bankacılığı üzerinden işlem yapmakta ve dosyalarını bulut servisleri aracılığıyla depolamaktadır. Özellikle sosyal medya ve e-posta hesaplarında kişinin üçüncü kişiler ile yaptığı yazışmalar, kişisel fotoğraf ve videoları, görüş bildirir yazı ve paylaşımları yer alabilmektedir.

Yalnızca Facebook üzerinde toplam 10-30 milyon arasında ölü hesap bulunduğu tahmin edilmektedir ve günlük sekiz

²⁹ Stephanie Herzog, "Der digitale Nachlass und das Erbrecht", *AnwBl Online* 2018, erişim tarihi: Nisan 22, 2022, 472 <https://anwaltsblatt.anwaltverein.de/files/anwaltsblatt.de/anwaltsblatt-online/2018-472.pdf>

³⁰ Satoshi Nakamoto, "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System", erişim tarihi: Nisan 23, 2022, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.

³¹ Asuman Turanboy, "Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukukî Nitelikleri", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 45, no. 3 (2019): 53.

binden fazla kişinin ölmesi nedeniyle hesapları kullanılamamaktadır.³² 50 yıl sonra Facebook'ta ölü hesap sayısının yaşayanlarınkini geçeceği belirtilmektedir. Hesap sayılarının büyüklüğü ve yasal düzenleme eksikliği değerlendirildiğinde, kişilerin ölümü ile sosyal medya hesaplarında yer alan verilerin, üçüncü kişiler ile yapılan yazışmaların mirasçılara geçip geçmeyeceği bu bağlamda önem taşımaktadır.

Ülkemiz özelinde dijital malvarlığı değerlerinin intikaline dair incelemeye konu karar haricinde başka bir yüksek yargı kararı bulunmamaktadır. Ancak internet kullanımının yaygınlaşması nazara alınarak yasal düzenleme yapılmasının gerekliliği ortadadır.

Mirasçılara intikal eden mal varlıklarına ilişkin temel düzenleme TMK m. 599'dur. TMK m. 599'da mirasçılara geçen malvarlığı unsurları aynı haklar, alacaklar, diğer malvarlığı hakları ile taşınır ve taşınmaz zilyetliğini kapsamaktadır. Maddede dijital varlıklara dair bir açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Yukarıda belirtildiği üzere, kişilik hakları ve bu hakların içerdiği kişilik değerleri terekede yer almaz ve bu nedenle mirasçılara geçmeyecektir.³³ Burada yapılması gereken değerlendirme sosyal medya hesaplarında yer alan verilerin bu kapsamda olup olmayacağıdır.

Sosyal medya hesaplarının mirasçılara intikali hususunda ülkemizde yasal düzenleme bulunmamaktadır. Benzer şekilde dünyada da çok az sayıda ülkede bu yönde düzenleme mevcuttur.

1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren yeni Çin Halk Cumhuriyeti Medeni Kanunu ile elektronik veriler ile dijital

³² "How Many Dead People Are on Facebook?", erişim tarihi: Nisan 23, 2022, <https://medium.com/swlh/how-many-dead-people-are-on-facebook-aa296fea4676>

³³ bkz. dn. 29.

varlıklar malvarlığı unsuru kapsamında sayılmıştır.³⁴ ABD’de 47 eyalet tarafından kabul edilen Mutemet Tarafından Dijital Varlıklara Erişim Yasası³⁵ kapsamında ölümden sonra dijital malvarlıklarının intikaline açık bir biçimde cevaz verilmiştir.

Sosyal medya hesapları aracılığıyla yapılan paylaşımlar, görüş yazıları ile e-posta hesapları aracılığıyla yapılan yazışmalar, bulut servislerindeki veriler kişisel veri mahiyetindedir. Ülkemizde kişisel verilere ilişkin temel düzenleme 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’dur. Ancak verilerin miras yoluyla intikaline yönelik bir hüküm KVKK’da bulunmamaktadır. Kişisel veri tanımında bulunan “gerçek kişi” kavramından yola çıkılarak ölen kişinin kişisel verileri KVKK kapsamında korunmayacağı söylenebilir.³⁶ Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) metninde de ölen kişilere ait verilerin GDPR kapsamında korunmayacağı açıkça belirtilmiştir.³⁷ Ölümlerin kişilik haklarının ölümden sonra (post mortem) korunabileceğine yönelik teoriler bulunmaktadır.³⁸ Ölene ait kişisel verilerin de bu kapsamda

³⁴ Bkz. m. 469/2. erişim tarihi: Nisan 25, 2022, <https://tr.chinajusticeobserver.com/law/x/civil-code-of-china-part-iii-contract-20200528>

³⁵ “The Revised Uniform Fiduciary Access to Digital Assets Act (RUFADAA)”, erişim tarihi: Nisan 24, 2022, <https://www.uniformlaws.org/HigherLogic/System/DownloadDocumentFile.ashx?DocumentFileKey=112ab648-b257-97f2-48c2-61fe109a0b33&forceDialog=0>

³⁶ Bu konuda Kişisel Verileri Koruma Kurumunun vermiş olduğu karar için bkz. erişim tarihi: Mayıs 02, 2022, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273>

³⁷ bkz. GDPR Recital 27.

³⁸ Bu konudaki görüşler için bkz: Hasan Petek, *Kişilik Değerlerinin Ölümden Sonra Korunması*, (Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2015); Çiğdem Mine Yılmaz, ““Mephisto” Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20, no. 41: 877-897.

değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışmaya açıktır³⁹. Ancak bu durum ölen kişinin kişilik haklarına yapılan saldırı neticesinde yakınlarının bu kapsamda talepte bulunup bulunamayacağına ilişkindir. Karara konu olaydaki sorun ise ölen kişinin kişisel verilerinin mirasçılara intikal edip etmeyeceğidir.

E-posta hesabının tereke kapsamında bulunup bulunmadığı meselesi ilk olarak ABD’de dava konusu olmuştur⁴⁰. Davaya konu olayda Irak’ta savaş sırasında ölen ABD askeri Justin Ellsworth’ün ailesi çocuklarının e-posta hesabına erişmek istemişler ve yer sağlayıcı Yahoo’ya başvuruda bulunmuşlardır. Yahoo mirasçılardan başvurusunu hizmet şartları gereği intikal işleminin mümkün olmaması nedeniyle reddetmiştir⁴¹. Ailenin bu konuda dava açması üzerine mahkeme davayı kabul etmiştir. Ancak dava sonrasında Yahoo hesaba erişim sağlamak yerine yalnızca e-postaların on bin sayfalık çıktısını vermekle yetinmiştir.⁴²

Sosyal medya hesaplarının tereke kapsamında olup olmadığı yönünde Alman Federal Mahkemesi’nin önüne gelen olayda; 15 yaşındaki bir kız çocuğu kendisini trenin önüne

³⁹ Murat Uçak, “Kişisel Verilerin Ölümden Sonra Korunması”, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 10: 118-119.

⁴⁰ Murat Develioğlu, *Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017), 31-32; Yasemin Maraşlı Dinç, “Ölümden Sonra Sosyal Medya Hesaplarının Hukuki Akıbeti: Dijital Miras”, *TBB Dergisi* no. 142 (2019): 277.

⁴¹ Yahoo Denies Family Access To Dead Marine’s E-Mail, erişim tarihi: Nisan 23, 2022, <https://www.cnet.com/tech/tech-industry/yahoo-denies-family-access-to-dead-marines-e-mail/> Joanna Vatavu, "The Importance of Planning for Your Digital Estate," *Estates, Trusts and Pensions Journal* 32, no. 1 (2012): 2.

⁴² Rachel Pinch, "Protecting Digital Assets after Death: Issues to Consider in Planning for Your Digital Estate," *Wayne Law Review* 60, no. 2 (Kış 2015): 558-559; Rebecca G. Cummings, "The Case Against Access to Decedents’ E-mail: Password Protection as an Exercise of the Right to Destroy," *Minnesota Journal of Law, Science and Technology*, no. 5 (2014): 898.

atması neticesinde ölmüştür. Ailesi, kızlarını intihara sürükleyen nedenler hakkında bilgi toplamak için kızlarının Facebook hesabına erişmeye çalışmaktadırlar. Kızın annesi hesap parolasını bilmektedir ancak hesaba girdiğinde hesabın anıt durumunda (başka Facebook kullanıcısının bildirimini üzerine hesap sayfasına diğer kullanıcıların iyi dileklerini belirtebildiği ancak kullanıcının ana hesabında herhangi bir işlem yapılamayan mod) olduğunu görmektedir ve bilgilere erişememektedir.⁴³ Bu konuda Facebook'a başvurduğunda ise Facebook hesap bilgilerini paylaşmayı reddetmiştir. Bunun üzerine anne ilk derece mahkemesinde dava açmıştır. Alman ilk derece ve bölge mahkemesinin ardından dava Federal Mahkemeye taşınmıştır. Federal mahkeme yapmış olduğu değerlendirme neticesinde taraflar arasında sosyal ağ kullanıcı sözleşmesi bulunduğunu ve bu sözleşmenin miras ile intikal edeceğini, sözleşmede hesabın miras yoluyla intikaline yönelik aksi bir hüküm bulunmadığını içtihat etmiştir.⁴⁴ Mahkeme ayrıca kararında hesabın kişisel veri boyutuna değinmiş ve ölene ait kişisel verilerin GDPR ile Alman Federal Veri Koruma Kanunu⁴⁵ gereğince korunamayacağını belirtmiştir. Federal Mahkeme aynı kararda külli halefiyet ilkesi gereği mirasçılardan Telekomünikasyon Yasası⁴⁶ § 88'de belirtilen üçüncü kişiler kapsamında olmadığı ve bu nedenle yasanın ihlal edilmediğine hükmetmiştir.

⁴³ Angelika Fuchs, "What happens to your social media account when you die? The first German judgments on digital legacy", *ERA Forum* 22, (2021): 3.

⁴⁴ BGH, Urteil vom 12. Juli 2018- III ZR 183/17. erişim tarihi: Nisan 21, 2022, <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=86602&pos=0&anz=1>

⁴⁵ Bundesdatenschutzgesetz, (BDSG), erişim tarihi: Nisan 21, 2022, https://www.gesetze-im-internet.de/bdsg_2018/index.html

⁴⁶ Telekommunikationsgesetz (TKG).

Federal Mahkeme'nin kararı ile Facebook tarafından davacının kızına ait hesabın davacının erişimine geçmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu karardan altı hafta sonra Facebook tarafından davaya konu hesabın verilerini içeren on dört bin sayfayı aşkın yazılı dökümandan oluşan USB bellek davacıya gönderilmiştir. Bunun üzerine kararın gerektiği şekilde icra edilmemesi nedeniyle davacı yeniden mahkemeye başvurmuştur. İlk derece ve bölge mahkemesinin ardından davayı ele alan Federal Mahkeme, alacaklıya yalnızca kullanıcı hesabında tutulan iletişim içeriğine erişim izni verilmesi gerektiğinin değil, aynı zamanda kullanıcı hesabının kendisini ve aynı içerikteki içeriği tanıma fırsatı verilmesi gerektiğini vurgulamıştır.⁴⁷ Bu gerekçenin temel argümanı, kullanım sözleşmesinin külli halefiyet prensibi gereği hak ve yükümlülükleri ile birlikte mirasçuya geçmesidir. Bu kararın ardından Facebook hizmet sözleşmesini güncelleyerek kişinin ölümünden önce *dijital varis* olarak nitelendirilebilecek bir kişinin ölümden sonra hesaba erişim yetkisini tanımlamaya izin vermiştir.⁴⁸

Federal Mahkeme'nin kararı bazı noktaları aydınlatmadığı için doktrinde eleştirilmiştir.⁴⁹ Öncelikle davaya konu hesabın sahibi bir çocuktur ve velileri tek mirasçılardır. Birden fazla mirasçı olması halinde hesabın ne şekilde paylaşılacağı incelenmemiştir. Ayrıca bu sözleşmenin içeriğinin -somut olayda Facebook kullanım sözleşmesi- değiştirilmesi ve ölen kişinin ölümünden önce hesabının devredilemez olduğunu belirten butonu aktif etmesi halinde hesabın mirasçılara geçip geçmeyeceği açıklığa kavuşturulmalıdır.

⁴⁷ BGH, Beschluss, 27 August 2020- III ZB 30/20. erişim tarihi: Nisan 21, 2022, <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=110132&pos=0&anz=1>

⁴⁸ "Hizmet Koşulları" Facebook, erişim tarihi: Nisan 24, 2022, <https://www.facebook.com/terms.php>

⁴⁹ Fuchs, "First German Judgments on Digital Legacy", 6.

Sosyal medya, e-posta hizmeti sağlayan siteler ile kullanıcılar arasında imzalanan elektronik sözleşmede kullanıcılar hesap oluştururken hizmet şartlarını (*terms of service*) içerir bir metni onaylamaktadır. Burada kullanıcılar tarafından kimi hizmetlerde ücret karşılığında, kimilerinde ise reklam izleme ve/veya veri işlenmesine onay verme suretiyle bu hizmetten yararlanmaktadırlar. Bu yönüyle bakıldığında bu sözleşmeler yer sağlayıcı siteler yönünden salt anlamda ticari bir amaç gütmektedir. Her ne kadar doktrinde sadece kişisel amaçlı yazışma ve fotoğraflar içeren sosyal medya hesapları “objektif ekonomik değeri olmayan varlıklar” olarak nitelendirilmiş⁵⁰ ise de biz bu nitelendirmeye katılmamaktayız. Zira her e-posta platformu, sosyal medya sitesi kişiselleştirilmiş reklam ve içerik önerisi geliştirmelerinde kullanmak üzere kullanıcının kişisel verilerini işlemekte ve bu verileri üçüncü kişi mahiyetindeki analiz-reklam şirketlerine pazarlamaktadır.⁵¹ Anlaşılabacağı üzere sözleşmenin asıl konusunu kişisel veri oluşturmaktadır.⁵² 2011 yılında ABD’de yapılan bir araştırmada ortalama bir sosyal medya kullanıcısının paylaşımlar, kişisel notlar, kariyer bilgisi ve diğer medyalarından oluşan verilerinin değerinin 55.000 Amerikan Doları olduğu belirlenmiştir.⁵³ Unutulmamalıdır ki internette kullandığınız ürüne para ödemiyorsanız ürün sizsinizdir.⁵⁴ Bu nedenle yapılan bu sözleşme, iki tarafa borç

⁵⁰ Erdem Büyüksağış vd. “Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali”, *Yargıtay Dergisi* 57, no. 2, (Nisan 2021): 375.

⁵¹ M.Fadıl Yıldırım ve Tekin Memiş, “Elektronik Posta Kutusu Kullanımı İle İlgili Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, no. 3-4 (2005): 343.

⁵² Süleyman Yılmaz ve Vehbi Umut Erkan, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 2: 575.

⁵³ Jamie P. Hopkins, “Afterlife in the Cloud: Managing a Digital Estate”, *Hastings Science and Technology Law Journal* 5, no. 2 (2013): 221.

⁵⁴ “You’re Not the Customer; You’re the Product” erişim tarihi: Nisan 26, 2022, <https://quoteinvestigator.com/2017/07/16/product/>

yükleyen, sözleşme içeriğine göre lisans, kira, iş görme sözleşmelerinin özelliklerini gösterebilen sui generis bir sözleşme niteliğindedir.⁵⁵ Ayrıca kullanıcı tarafından kabul edilen hizmet şartları ise TBK m. 20 anlamında genel işlem koşuludur.⁵⁶ Zira genel işlem koşulu, *“bir sözleşme yapılırken düzenleyenin, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir.”* Sosyal medya hesabının miras olarak devrini engelleyen hizmet şartları TBK m. 21 uyarınca yazılmamış sayılma yaptırımını ile karşılaşabilecektir.⁵⁷

Belirli bir kişiye ait her türlü veri kişisel veri olarak tanımlanmaktadır.⁵⁸ Kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel düzenleme olan KVKK'nın 3. maddesinde ise *“kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi”* olarak tanımlanmıştır. Bu tanım Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü⁵⁹nde (GDPR) de paralel mahiyettedir.

Doktrinde bir görüş, ölenin kişisel verilerini içeren ve ekonomik değeri bulunmayan sosyal medya hesaplarının

⁵⁵ Demir, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçişi Mümkün Müdür?”, 173; Yılmaz ve Erkan, “Sosyal Medya”, 582.

⁵⁶ Pelin Karaaslan, “İnternet Platform Sahibine Ait Genel İşlem Koşullarının, Üçüncü Kişilerin Platform Üzerinde Gerçekleştirdiği Sözleşmelerin İçeriğine Dâhil Edilmesi”, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 2 (Temmuz 2018): 271; Büyüksağış vd., “Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali”, 390.

⁵⁷ Demir, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçişi Mümkün Müdür?”, 175. Sözleşmede sosyal medya hesabının miras olarak devrini engelleyen hüküm bulunması halinde artık intikalin mümkün olmadığını belirten görüş için bkz: Hasan Altındal ve Yusuf Enes Arslan, “Türk Hukukunda Dijital Miras: Karşılaşılan Sorunlar Ve Uluslararası Uygulamalar Çerçevesinde Bazı Çözüm Önerileri”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXV, no. 1 (2021): 335.

⁵⁸ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 10.

⁵⁹ “The EU General Data Protection Regulation-GDPR” erişim tarihi: Nisan 24, 2022, <https://gdpr.eu/tag/gdpr/>

mirasçılara intikalinin mümkün olmayacağı fakat muris yahut üçüncü kişilere ait kişisel verilerin ayıklanmasının mümkün olması durumunda hesabın mirasçılara geçebileceği yönündedir.⁶⁰ Bir diğer görüşe göre ise bu verilerin doğrudan intikali mümkün olmalıdır.⁶¹ Üçüncü ve son görüş ise kişisel veri içeren ve ekonomik değeri bulunmayan sosyal medya hesaplarının intikalinin mümkün olmadığını savunmaktadır.⁶² Bu görüş uyarınca murisin kişisel ve kimseyle paylaşmak istemediği verilerinin, yazışmalarının ölümünden sonra mirasçılar tarafından edinilebileceği düşüncesi henüz muris hayattayken dahi onun kişilik haklarını zedelediğinden dolayı hiçbir şekilde miras olarak geçmemelidir.⁶³

Kanaatimizce, sosyal medya, e-posta ve bulut servisi hesaplarında yer alan kişisel verilerin mirasçılara intikali mümkün olmalıdır. Ancak üçüncü kişiler ile yapılan görüşmeler yahut üçüncü kişilerin verilerini içeren içerikler yönünden artık üçüncü kişilere ait kişisel verilerin korunması ile mirasçılarının miras hakları arasında bir çatışma kendisini gösterecektir. Örneğin incelenen kararda olduğu gibi ölene ait bulut hesabında üçüncü kişilere ait olan ve bu kişilere ait mahrem içerikte fotoğrafların mirasçılara devri gerekir mi? Bu durumda her ikisi de Anayasal olarak koruma bulan miras hakkı ile kişisel verilerin korunması arasında hangisine üstünlük tanınması gerektiği değerlendirilmelidir.

Sosyal medya hesaplarındaki kişisel verilerin mirasçılara geçip geçmeyeceği hususunda TMK m. 653 hükmü değerlendirilmelidir. TMK m. 653 uyarınca “*Aile belgeleri ile aile*

⁶⁰ Herzog, “Der digitale Nachlass und das Erbrecht”, 473; Büyüksağış vd., “Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali”, 377-378.

⁶¹ Nurten İnce Akman, “Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçiş (Dijital Tereke)”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, no. 2 (2018): 556.

⁶² Demir, “Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçiş Mümkün Müdür?”, 381; İnce Akman, “Dijital Tereke”, 540, dn. 68.

⁶³ İnce Akman, “Dijital Tereke”, 540, dn. 68.

için özel anı değeri olan eşya, mirasçılardan birinin karşı çıkması hâlinde satılamaz". Anılan hüküm gereğince, murise ait ekonomik değeri bulunmayan mektupların, anı yazılarının, mesajlaşmaların ve günlüklerin mirasçılara geçmesi mümkündür.⁶⁴ TMK m.653 hükmünden yola çıkarak; murisin ailesi için manevi değeri bulunan şeylerin murisin ailesine miras yoluyla aktarılacağı kabul edilmektedir.⁶⁵ Doktrinde bir görüşe göre sosyal medya hesaplarında yer alan kişisel yazışmalar ve fotoğrafların da dijital ortamda oluşturulan yazışma ve anı yazısı yahut kişisel yazılar mahiyetinde olduğu değerlendirilerek sosyal medya hesaplarının mirasçılara geçişi mümkün görülmelidir.⁶⁶ Karşı görüş ise kişinin özel anı değeri olan ve erişilmesini istemediği fiziki eşyalarını saklamak için sağlığında tedbirler almasının mümkün olması ancak dijital hesaplarda bunun güç olması nedeniyle TMK m. 653 hükmünün burada uygulanamayacağını savunmaktadır.⁶⁷ Kanaatimizce kişinin sağlığında özel değeri olan eşyaları gizlemesi yahut sosyal medya hesaplarını şifrelemek için özel koruma yazılımları edinmiş olması arasında bir fark bulunmamaktadır. Sosyal medya hesaplarının barındırdığı kişisel verilerin TMK m. 653'ten yola çıkarak mirasçılara geçeceğini kabul eden ilk görüş daha isabetlidir. Kaldı ki özel anı mahiyetindeki fiziki eşyalarda da üçüncü kişilere ait mektuplar, fotoğraflar bulunması ihtimali bulunmaktadır. Bu nedenle Anayasal hak mahiyetinde olan miras hakkı ile üçüncü kişilerin verilerinin korunması hususunda miras hakkına öncelik tanınup bu hesapların doğrudan mirasçılara geçmesine cevaz verilmelidir. Alman Federal Mahkemesi de günlük, mektup, anı yazısı gibi murisin oldukça kişisel eşyalarının devrine imkân sağlayan BGB § 2047/2

⁶⁴ İnce Akman, "Dijital Tereke", 544-545; Yılmaz ve Erkan, "Sosyal Medya", 580.

⁶⁵ İnce Akman, "Dijital Tereke", 545.

⁶⁶ Maraşlı Dinç, *Dijital Miras*, 283.

⁶⁷ Tekin Memiş, Cemile Turgut, "Dijital Miras Konusunda Gözden Kaçanlar", *Beşkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 12 (Aralık 2020): 208-209.

hükmü üzerinden yapmış olduğu yorum neticesinde bu kanaate varmıştır.⁶⁸ Eğer üçüncü kişilerin kişilik haklarının ihlali iddiası mevcut ise bu kişilerin TMK m. 25 çerçevesinde mahkemeden talepte bulunmaları pratik sonuca daha uygun görünmektedir. Yine böyle bir ihlal iddiasında KVKK m. 13 ve 14 uyarınca ihlalin giderilmesi için veri sorumlusuna ve ardından Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na başvurabilecektir.⁶⁹

Kişisel veriler içeren sosyal medya hesaplarının mirasçılara intikalinin ne şekilde olması gerektiğine dair doktrinde bir görüş, yukarıda yer verildiği üzere murise yahut üçüncü kişilere ait kişisel veriler içeren hesaplarda bu verilerin ayrıştırılmasının yapılarak mirasçılara devri gerektiğini savunmaktadır.⁷⁰ Ancak bu ihtimalde bu ayrıştırma işleminin kim tarafından yapılacağı da tartışmalıdır. Bu görüşün sahiplerine göre veri sorumlusu sosyal medya şirketlerine bu konuda güvenmenin mümkün olmaması ve şirketlerin yaptığı ayrıştırmanın denetiminin kimin yapacağı hususu problemlidir.⁷¹ Bu nedenle TMK m. 427/3'te bulunan *"Bir terekede mirasçılık hakları henüz belli değilse ceninin menfaatleri gerekli kılar"* hükmünün geniş bir biçimde *"mirasçılardan belli olduğu ve fakat terekenin belli olmadığı"* şeklinde yorumlayarak bu işlemin yönetim kayyımı tarafından yapılması gerektiği savunulmaktadır.⁷² Kanaatimizce TMK m. 427/3 hükmü üzerinde bu denli geniş bir yorum yapılmasına imkân bulunmamaktadır. Ayrıca yönetim kayyımına bu yetkiyi vermek pratikte sorun çözücü mahiyette olmayacaktır. Zira yönetim kayyımına veri sorumlusu sosyal medya şirketi tarafından hesabın ne şekilde geçirileceği, yönetim kayyımının düzenleme yetkisini bilgisayar programları üzerinde ne şekilde

⁶⁸ BGH, Urteil vom 12. Juli 2018- III ZR 183/17 para. 49.

⁶⁹ Büyüksağış vd., "Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali", 388.

⁷⁰ Büyüksağış vd., "Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali", 382-383.

⁷¹ Veri ayıklama yükümlülüğünün hizmet sağlama sözleşmesi uyarınca hizmet sağlayıcısında olduğuna ilişkin görüş için bkz. Herzog, "Der digitale Nachlass und das Erbrecht", 473.

⁷² Herzog, "Der digitale Nachlass und das Erbrecht", 473.

kullanabileceği, veri ayıklama faaliyetini yapabilecek yetkinlikte yönetim kayyımı bulunmasının güçlüğü hususları bu çözüm yöntemini adeta ölü doğurmaktadır.

Sosyal medya hesaplarının ve bu hesaplarda bulunan kişisel verilerin kül halinde mirasçılara intikal edeceğinin kabulü halinde bir diğer sorun birden fazla mirasçı olması halinde intikalin ne şekilde gerçekleşeceğidir. Burada yine TMK m. 653 hükmünden faydalanmak suretiyle bir sonuca ulaşmak mümkün görünmektedir. TMK m. 653/2 hükmü gereğince murisin ailesi için özel anı değerine sahip eşya, mirasçılardan en az birinin satılmasına karşı çıkması halinde satılamayacaktır. Uyuşmazlık halinde sulh hukuk mahkemesi miras payına mahsup edilmek suretiyle yahut mahsup edilmeksizin bu eşyanın mirasçılardan birine özgülenmesine karar verebilecektir. Bu hükümden yola çıkarak kişisel değeri olan murise ait sosyal medya hesaplarının mirasçılardan yalnız birine özgülenebileceğinin mümkün olduğu söylenebilir.

Sosyal medya hesaplarındaki verilerin mirasçılara intikalinde karşılaşılabilecek problemlerden biri de murisin ölümünden önceki bu hesapların kullanımına ilişkin irade açıklamasında bulunmasıdır. Günümüzde bazı sosyal medya platformları ile bulut servislerinde kullanıcıların vefatının ardından hesaplarını kullanma hususunda bir yakınına devir imkânı veren elektronik formlar bulunduğu görülmektedir.⁷³ Yine Apple hesabında yapılan güncelleştirme ile birlikte dijital varis seçilmesine imkân tanınmaktadır.⁷⁴ Murisin bu yöndeki irade beyanının şekli unsurları taşımaması nedeniyle ölüme bağlı tasarruf olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Bu

⁷³ Facebook üzerinden ölüm halinde belirlenebilecek bir yakınının varis olarak seçilmesi yahut hesabın kalıcı olarak silinmesi kullanıcı tarafından seçilebilmektedir. Erişim tarihi: Mayıs 01, 2022, <https://tr-tr.facebook.com/help/991335594313139>

⁷⁴ “Vefat Eden Bir Aile Üyesinin Apple Hesabına Erişim İsteme” Apple, erişim tarihi: Mayıs 01, 2022, <https://support.apple.com/tr-tr/HT208510>

yöndeki irade açıklamasının *favor negotii* ilkesi uyarınca sağlar arası bir işlem olarak ayakta tutulması değerlendirilebilir.⁷⁵

2. Ekonomik Gelire Sahip Sosyal Medya Hesapları

İnternetin gelişmesi ve yayılması ile birlikte sosyal medya platformlarının popülerliği gün geçtikçe artmış, bu duruma paralel olarak sosyal medya platformlarının reklam gelirleri astronomik miktarlara ulaşmıştır. Kullanıcıların profesyonele yakın seviyede içerik üretmesi neticesinde izlenme, takip edilme sayısı artan kullanıcılar için sosyal medya platformları vasıtasıyla düzenli gelir elde etme imkanı doğmuştur. Ayrıca satın alma yoluyla eğlence içeriklerinin satın alınabildiği ve bu nedenle ekonomik değeri bulunan hesaplar ortaya çıkmıştır. 2012 yılında ünlü oyuncu Bruce Willis'in müzik platformu olan Apple Müzik uygulaması üzerinden satın aldığı ve bedeli 40.000 İngiliz Sterlinini aşan albümlerin çocuklarına miras kalıp kalmayacağı hususunda Apple şirketi ile yaşadığı uyuşmazlık neticesinde ilk olarak kullanıcı sözleşmesi nedeniyle miras olarak geçmesinin mümkün olmadığını belirten şirket, sonrasında kamuoyu baskısıyla Apple Müzik uygulaması aile içi paylaşılabilir hesap çözümünü geliştirmiştir.⁷⁶

Ekonomik gelire sahip sosyal medya hesaplarında, hesap sahibi ile yer sağlayıcı sosyal medya sitesi arasında edimleri daha belirgin olarak göze çarpan tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme mevcuttur. Bu sözleşme neticesinde izlenme yahut takip edilme karşılığında sosyal medya sitesi daha fazla reklam geliri elde edebilmekte ve bu gelirin bir kısmını kullanıcı ile paylaşmaktadır. Bu nedenle kullanıcının ölümünden sonra dahi

⁷⁵ Büyüksağış vd., "Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali", 395-396; *favor negotii* ilkesine ilişkin Yargıtay uygulaması için bkz: YHGK., E.2006/3-754 K.2006/757, T.29.11.2006 (UYAP).

⁷⁶ Claudine Wong, "Can Bruce Willis Leave His iTunes Collection to His Children?: Inheritability of Digital Media in the Face of EULAs", *Santa Clara High Tech. Law Journal* 29, 4, 705.

gelir elde edilmeye devam edilebilmektedir. Mevcut bu malvarlığının kanaatimizce TMK m. 599 uyarınca külli halefiyet prensibi gereği mirasçılara miras payları oranında geçmesi gerekmektedir.⁷⁷ Murisin kişilik özelliklerini ön plana çıkarmak suretiyle sosyal medya hesabından gelir elde etmekte ise de ölümden önce yüklenen içeriklerden ölümden sonra da gelir elde etme imkanı olduğundan dolayı mirasçılara geçişinde bir engel bulunmamaktadır.⁷⁸

3. Kripto Varlıklar

Kripto varlıklar doktrinde, merkezi bir otorite bulunmaksızın dağıtık defter teknolojisi veya benzer teknolojiler kullanılarak, sanal ortamda yaratılan, dijital ağlar vasıtasıyla dağıtımı yapılan ve bir değer yahut bir hakkı temsil eden dijital varlıklar olarak tanımlanmaktadır.⁷⁹ Kripto varlıklar iç hukukumuzda, 30 Nisan 2021 tarihinde yürürlüğe giren Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik'te; *“dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak*

⁷⁷ Yılmaz ve Erkan, “Sosyal Medya”, 582-583.

⁷⁸ Ekonomik gelire sahip sosyal medya hesaplarında kişilik unsurunun öne çıkıp çıkmadığına yönelik yapılan ayrıma ilişkin bkz: Yılmaz ve Erkan, “Sosyal Medya”, 583.

⁷⁹ Hatice Ebru Töremiş, *Kripto Varlıklar ve Sermaye Piyasasında Düzenleme İhtiyacı*, (Ankara: Merkez Bankası Uzmanlık Tezi, 2017); Gulnara Durmush, *Kripto Para ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri*, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, (İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE, 2019), 19; Fatih Bilgili ve M. Fatih Cengil, “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXIII*, no. 3 (2019): 5.

nitelendirilmeyen gayri maddi varlıklar” olarak tanımlanmıştır.⁸⁰ Kripto varlıklar blokzincir (blockchain) teknolojisi sayesinde işlemlere konu olabilmekte ve varlıklarını sürdürebilmektedir.⁸¹ Blokzincir, 2008 yılında merkezi aracı kurumlara dayanmakta olan finansal sistemin hantallığına ve maliyetine karşı, merkezi aracı kurumlar olmaksızın kullanıcıların doğrudan bağlantıya geçmelerine ve işlem yapmalarına, her bir işlemin zincirin bir halkasını oluşturmasına imkan veren elektronik bir sistem olarak tasarlanmıştır.⁸² Blokzincir; ağ üzerinden çok sayıda kimliği açık olmayan kişilerce güvenli şekilde tutulabilme ile değiştirilemezlik özelliklerine sahip veri tabanıdır.⁸³ Blokzincir teknolojisi üzerinden faaliyet gösteren kripto varlıklar farklı sınıflandırmalara tabi tutulabilir. Kripto varlıkların başlıcalarını Bitcoin, Ether, Solana, XRP gibi ödeme jetonları, birbirlerinin yerine geçme özelliği olmayan ve değeri pazar talebine göre belirlenen NFT’ler olarak sayabiliriz. Kripto varlıkların alım, satım, yatırım, saklama işlemlerini gerçekleştirmek üzere kripto varlık değişim platformlarına ihtiyaç duyulmaktadır.⁸⁴

⁸⁰ Kripto varlıklar, merkeziyetsizlik, dağıtık defter teknolojisi gibi terimlerin tanımı ve ayrıntılı açıklamaları hususunda bkz. Mete Tevetoğlu, *Hukuki Yönleriyle Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı*, (İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021); Doğa Ekrem Doğanç, *Blokzincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukuki Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukuki Uygulamalar*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021).

⁸¹ Osman Gazi Güçlütürk, “Blokzincir ve Regüle Edilebilirlik”, *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, Editör E. Eylem Aksoy Retornaz, Osman Gazi Güçlütürk, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020): 25.

⁸² Osman Gazi Güçlütürk, “Blokzincir Üzerinde Depolanan Verilerin Kişisel Veri Niteliği ve Silinemezlik, Yok Edilemezlik Sorunu”, *Kişisel Verileri Koruma Dergisi 1*, no. 2 (2019): 31.

⁸³ Mete Tevetoğlu, “Ethereum ve Akıllı Sözleşmeler”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 12*, no. 1: 195; Tuğçe Tomrukçu, *Blockchain Teknolojisinin Eser Sahibi Haklarına Hukuki Yansıması*, (Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2021), 79.

⁸⁴ Bilgili ve Cengil, “Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi”, 6.

Günümüzde işlem hacmi uyarınca en büyük platformlar Binance, Coinbase ve Gate.io'dur.⁸⁵

Kripto varlıkların ekonomik değere sahip olması nedeniyle kişinin ölümünden sonra kripto hesap cüzdanlarının mirasa konu olması hususu önem arz etmektedir. Kripto varlıkların malvarlığı kapsamında yer alıp almayacağı konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır.

Klasik anlamda eşya kavramı farklı hukuk sistemlerinde değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Fransız hukukunda ekonomik değeri olan her şey eşya kavramı içerisinde yer alabilmekte iken İsviçre ve Türk hukukunda eşya, üzerinde bireysel olarak hakimiyet sağlanabilecek cismani varlıklar olarak nitelendirilmiştir.⁸⁶

Kripto varlıklar bilgisayar programları aracılığıyla kullanma ve yararlanmaya ilişkin olarak kontrol altında tutulabildiğinden dolayı doktrinde eşya niteliğini haiz olduğu belirtilmiştir.⁸⁷ Bir diğer görüşe göre ise kripto paralar eşya mahiyetinde değildir, bir ödeme aracıdır.⁸⁸ Kripto varlıkları

⁸⁵ "Top Cryptocurrency Spot Exchanges" erişim tarihi: Kasım 26, 2022, <https://coinmarketcap.com/rankings/exchanges/>.

⁸⁶ Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya Hukuku*, (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021), 5-7; Farklı hukuk sistemlerindeki nitelendirmeler yönünden bkz: Sanem Aksoy Dursun, *Eşya Kavramı*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012).

⁸⁷ Gençer Özdemir, "Kripto Paraların Eşya Niteliği", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 1: 302; Bilgisayar programlarının eşya niteliğinde olup olmadığı yönündeki tartışma için bkz: Aksoy Dursun, *Eşya Kavramı*, 74-92.

⁸⁸ Turanboy, "Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukukî Nitelikleri", 57-58; Kıran, Süleyman, "Kambiyo Senetlerinde Bedelin Kripto Para Olarak Belirlenmesi", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, no. 2 (2021): 2042; K. Berk Kapanıcı, "Özel Hukuk Penceresinden Blokzincir: "Sanal Para" Değerleri ve "Akıllı Sözleşmeler" Üzerine Değerlendirmeler", *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, Editör E. Eylem Aksoy Retornaz ve Osman Gazi Güçlütürk, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 120.

barındıran hesap cüzdanları da dijital varlıktır.⁸⁹ Kripto varlık hesap cüzdanlarındaki kripto varlıklar hak sahibine bir alacak hakkı tesis etmektedir.⁹⁰ Soğuk cüzdan adı verilen fiziki sürücülerde bulunan ve sürücünün takıldığı her bilgisayarda özel yazılımı aracılığıyla internet olmaksızın kullanılabilen⁹¹ kripto varlıklarda ise alacak hakkından ziyade eşya mülkiyetine daha yakın bir sahiplik söz konusudur. Kanaatimizce eşya olup olmadığı tartışmasından bağımsız olarak malvarlığı unsuru olan ve mirasa elverişliliğini incelediğimiz kripto varlık barındıran hesap cüzdanları TMK m. 599/2’de yer alan “diğer malvarlığı hakları” kapsamında yer almalıdır.

NFT’ler niteliği gereği her biri oluşturan kişinin şahsi çabasını içerdiğinden ve tamamı birbirinden farklı olan alıcıya devredilebilen eşsiz dijital jetonlardan oluşmaktadır.⁹² Bu özellikleri itibarıyla NFT’ler doktrinde sanat eseri olarak değerlendirilmektedir.⁹³ Maddi değerinin olması nedeniyle de TMK m. 599 uyarınca mirasçılara intikali mümkün olabilecektir.

Kripto varlıkların malvarlığı olarak terekede yer aldığı ve mirasçılara intikali kabul edilse dahi bu varlıkların tespiti ve mirasbırakanın sahibi olduğu kripto varlıkların bulunup bulunmadığının tespiti güçlük arz etmektedir. Zira kripto varlıklar merkeziyetsiz bir piyasada yer almaktadır.⁹⁴ Merkezi

⁸⁹ Deniz Alp İmamoğlu, *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi* (Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2022), 146.

⁹⁰ İmamoğlu, *Kripto Para Birimleri*, 29.

⁹¹ Beyhan Yaslıdağ, *Kripto Paralar* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 107.

⁹² Mehmet Akçaal, “NFT (Değiştirilemeyen Jeton) Sanat Eserlerinin Miras Yoluyla Geçmesi”, *TBB Dergisi*, no. 159, (2022): 364-365.

⁹³ Akçaal, “NFT”, 393; Semih Sırrı Özdemir, “Sanat Eserlerinin Menkul Kıymetleştirilmesinde Bir Araç Olarak Gayri Misli Sanal Jetonlar (NFT) ve Sahiplerine Sağladıkları Fikri Hakların Değerlendirilmesi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 37, no.3: 80-81.

⁹⁴ Vitalik Buterin, “The Meaning of Decentralization”, erişim tarihi: Mayıs 04, 2022, <https://medium.com/@VitalikButerin/the-meaning-of-decentralization-a0c92b76a274>.

olmayan varlık sistemlerinde sabit bir saklamacı kuruluş ve yönetici yoktur. Bunun yerine kripto varlığının kullanıcılar arasında herhangi bir aracı bulunmaksızın aktarımına olanak tanıyan bir sistem mevcuttur. Merkezi sistemlerdeki merkez bankası yerine sistemin akışını idare eden ve sistem kullanıcılarının işlemleri doğrulamasına aracılık eden iç protokoller bulunmaktadır.⁹⁵ Tüm bu işleyiş modeli nedeniyle terekede bulunan kripto varlıkların tespiti pratikte güçlük arz etmektedir. 2022 yılı itibariyle 306 adet kripto varlık değişiminin gerçekleştirildiği platform bulunmaktadır.⁹⁶ Bu sebeple her bir değişim platformuna mahkeme tarafından murisin malvarlığının bulunup bulunmadığı hususunda müzekkere yazılması ve çoğu yabancı merkezli olan bu kuruluşlardan yanıt alınma ihtimali güçtür. Ancak murisin ölümünden önce hangi değişim platformunda malvarlığının bulunduğu biliniyor durumda doğrudan bu kuruluşa malvarlığının mirasçılara devri yönünden talepte bulunulması daha pratik biçimde sonuca ulaştıracaktır.

Kanaatimizce kripto varlıkların malvarlığı ve anlık olarak belirlenebilir maddi değeri nedeniyle mirasçılara miras payları oranında intikalinde yasal bir engel bulunmamaktadır.

IV. DİJİTAL MİRASA İLİŞKİN ULUSLARARASI İÇTİHATLAR

Yukarıda yer verilen Alman Federal Mahkeme kararları ile ABD’de görülen Justin Ellsworth v Yahoo! Inc. davası dışında dijital mirasa ilişkin bazı kararlara aşağıda yer verilmiştir. Uyuşmazlıkların çoğunun ABD’de yaşanmasının temel nedeni nüfus ve internet kullanım yoğunluğu nedeniyle uyumsuzluk

⁹⁵ Betül Üzer, *Sanal Para Birimleri*, (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara: TC Merkez Bankası, 2017), 16; Semra Öncü ve Doğuştan Ektik, “Kripto Paraların Yatırım Amaçlı Kullanımı: Riskler ve Getiriler”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19, no. 4 (2019): 369; İsmail Cem Ay ve Esat Daşdemir, “Serbest Bankacılık Teorisi Örneği Olarak Kripto Para Piyasaları”, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi* 17, no. 57: 3.

⁹⁶ “Top Cryptocurrency Spot Exchanges” erişim tarihi: Mayıs 07, 2022, <https://coinmarketcap.com/rankings/exchanges/>.

yaşama olasılığının daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.⁹⁷

ABD’de kayyımın vasiyetnamede dijital hesaplara erişim yetkisinin vasiyetnamede açıkça yer almamasından dolayı murisin mail hesabına erişim izni vermeyen Yahoo şirketine karşı açılan davada ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu kayyımın her halükârda murisin dijital hesaplarına erişebileceğine dair karar, Massachusetts Federal Mahkemesi ve ABD Yüksek Mahkemesi tarafından onanmıştır.⁹⁸

Yine ABD’de Benjamin Stassen isimli gencin intihar etmesi neticesinde ailesi Gmail (Google) ve Facebook hesabının erişimi için Wisconsin ilk derece mahkemesine başvurarak mahkemeden davalı şirketlerin murisin hesabına erişim sağlaması gerektiğine dair karar almıştır. Google karara uymak suretiyle doğrudan erişim sağlamış, Facebook ise verileri üçüncü kişiler ile paylaşmamak kaydıyla erişim imkânı tanımıştır.⁹⁹

⁹⁷ 2021 yılında ABD’de 240 milyon Facebook kullanıcısı bulunmaktayken bu sayı Türkiye için 44 milyondur; erişim tarihi: Mayıs 13, 2022, <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/facebook-users-by-country>.

⁹⁸ “Ajemian v. Yahoo! Inc.: Massachusetts Supreme Judicial Court Holds that Personal Representatives May Provide Lawful Consent for Release of a Decedent’s Emails”, Harvard Law Review, no. 131, s. 2081-2088, erişim tarihi: Mayıs 09, 2022, https://harvardlawreview.org/wp-content/uploads/2018/05/2081-2088_Online.pdf.

⁹⁹ Karar yayımlanmamıştır. “Digital Afterlife: What Happens To Your Online Accounts When You Die?” erişim tarihi: Mayıs 09, 2022, <https://www.nbcnews.com/nightly-news/digital-afterlife-what-happens-your-online-accounts-when-you-die-flna807644>, “Parents Try To Force Facebook To Yield Up Sons Digital Estate” erişim tarihi: Mayıs 09, 2022, <https://www.buckles-law.co.uk/blog/parents-try-to-force-facebook-to-yield-up-sons-digital-estate/>.

SONUÇ

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte dijital varlıklar çeşitlenmiş ve maddi değerleri de artmıştır. Yine dijital varlıkların bir bölümünde kullanıcılara ve kullanıcıların etkileşime geçtikleri üçüncü kişilere ait kişisel veriler bulunmaktadır. Dijital varlıkların mirasçılara intikali hususunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle kullanıcıların dijital varlıklarının mirasçılara geçip geçmeyeceği hususu önümüzdeki dönemde daha fazla uyuşmazlığa konu olacaktır.

Dijital varlıklar günümüz itibariyle, sosyal medya, bulut ve e-posta hesapları, kripto paralar, NFT gibi kripto varlıklar ile oyun hesaplarından oluşmaktadır. Çalışma kapsamında sosyal medya hesaplarında yer alan kişisel veriler, bulut platformlarında depolanan dosyalar ile e-posta hesapları yapı itibariyle benzer mahiyette olduklarından dolayı bir arada incelenmiştir. Kripto varlıklar ise ayrı başlık altında değerlendirilmiştir.

Sosyal medya hesaplarının mirasçılara intikalinin değerlendirilmesi hususunda öncelikle kullanıcı ile hizmet sağlayıcı sosyal medya sitesi arasındaki ilişkiyi nitelendirmek gerekmektedir. Taraflar arasındaki sözleşmenin ana konusunun kullanıcının kişisel verileri ve bu verilerin işlenmesi olmasından dolayı tam iki tarafa borç yükleyen atipik bir sözleşme ilişkisinin mevcut olduğu değerlendirilmiştir. Kişisel veriler içeren sosyal medya hesaplarının intikali hususunda TMK m. 653'te yer alan murisin özel değeri olan eşyalarının intikali hükmünden faydalanmak isabetli olacaktır. Zira tıpkı murisin günlüğü, anı yazıları, fotoğraf albümü gibi sosyal medya hesabı da kişisel mahiyettedir. Kanaatimizce TMK m. 653 ve m. 599 uyarınca bu sözleşme ilişkisinin mirasçılara intikalinde bir engel bulunmamaktadır.

Ölen kişinin kişisel verilerin KVKK ve GDPR kapsamında korunmasına imkan bulunmamaktadır. Ancak post-mortem

koruma gündeme gelebilecektir. Ölenin sosyal medya hesaplarında üçüncü kişilere ait yazışma, fotoğraf gibi kişisel veriler de bulunabilmektedir. Bu durumda Anayasal iki hak olan miras ve kişisel verilerin korunması hakları birbirleriyle çatışmaktadır. Bu durumda yine TMK m. 653 hükmünü değerlendirebiliriz. Zira murisin günlük yazılar, kişisel notları ve anı yazılarında da üçüncü kişilere ait kişisel verilerin bulunması imkan dahilindedir. Bu nedenle külli halefiyet ilkesi gereği sosyal medya hesapları mirasçılara bir bütün halinde intikal etmelidir.

Birden fazla mirasçı bulunması durumunda sosyal medya ve e-mail hesabının intikalinin ne şekilde olması gerektiği hususunda bizlere yol gösterici hüküm yine TMK m. 653 olacaktır. Bu hüküm uyarınca sulh hukuk mahkemesi hakimi miras payına mahsup edilmek suretiyle yahut mahsup edilmeksizin bu eşyanın mirasçılardan birine özgülenmesine karar verebilecektir.

Kullanıcının ekonomik gelir elde ettiği sosyal medya hesaplarında artık parasal unsur daha ağır basmaktadır ve bu hesaplar da intikale elverişlidir.

Kripto varlıklar blokzincir (blockchain) teknolojisi sayesinde işlemlere konu olabilen dijital varlıklardır. Kripto varlıkların bir kolu olan kripto paralar kripto varlık değişim platformlarında alım, satım, takas ve depolama işlemlerine konu olabilmekte, ayrıca soğuk cüzdan adı verilen fiziki sunucularda internete gerek duymaksızın depolanabilmektedir. Kripto paraların maddi değeri de nazara alındığında bu varlıkların mirasa elverişli olduğu söylenebilir. Benzer olarak maddi değeri haiz olan NFT'lerin de mirasçılara geçmesi gerekmektedir. Kripto varlıkların merkeziyetsiz yapısı nedeniyle kripto varlıkların bulunduğu değişim platformlarında miras olarak geçmesi mümkün görünse de murisin hangi platformda kripto varlığının bulunduğu bilinmemesi halinde her bir değişim platformuna murisin malvarlığının bulunup bulunmadığı hususunda mahkemece müzekkere yazılması ve çoğu yabancı

merkezli olan bu kuruluşlardan yanıt alınma ihtimali güç görünmektedir.

Tüm bu açıklamalar neticesinde incelemeye konu Antalya BAM kararının temel argümanı olan dijital varlıkların mirasa elverişli olduğu hususuna katılmakla birlikte kararın dijital varlıkların intikali hususunda tüm hususları aydınlatmamış olduğu belirtilmelidir. İncelenen kararın dayanağı olan davanın takipsiz bırakılması neticesinde açılmamış sayılmasına karar verilmiş olduğu da göz önüne alındığında içtihata konu olabilecek benzer bir davanın tekrar görülmesi zaman alabilecektir.

Son olarak dijital varlıkların mirasa elverişliliği ve intikalin pratikte ne şekilde gerçekleşmesi gerektiğine ilişkin yasal düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Eserde belirtilen problemler meseleler nazara alındığında tüm bunların çözümünü yargı içtihatlarına bırakmak uzun ve belirsiz bir sürece yol açacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.

KAYNAKÇA

- “Ajemian v. Yahoo! Inc.: Massachusetts Supreme Judicial Court Holds that Personal Representatives May Provide Lawful Consent for Release of a Decedent’s Emails.” *Harvard Law Review*, no. 131: 2081-2088.
- Akçaal, Mehmet. “NFT (Değiştirilemeyen Jeton) Sanat Eserlerinin Miras Yoluyla Geçmesi.” *TBB Dergisi*, no. 159 (2022): 363-396.
- Akkanat, Halil. *Ölümün Özel Hukuk İlişkilerine Etkisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2004.
- Aksoy Dursun, Sanem. *Eşya Kavramı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Altındal, Hasan ve Yusuf Enes Arslan. “Türk Hukukunda Dijital Miras: Karşılaşılan Sorunlar Ve Uluslararası Uygulamalar Çerçevesinde Bazı Çözüm Önerileri.” *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XXV*, no. 1 (2021): 313-351.
- Antalya, Gökhan. *Miras Hukuku Cilt III*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Ay, İsmail Cem ve Esat Daşdemir. “Serbest Bankacılık Teorisi Örneği Olarak Kripto Para Piyasaları.” *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi 17*, no. 57: 1-20.
- Ayan, Mehmet. *Miras Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Aybay, Aydın. *Miras Hukuku Dersleri*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, 2002.
- Berki, Şakir. *Miras Hukuku*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1975.
- Byrd, Greg. “Immortal Bits: Managing Our Digital Legacies.” *Computer Magazine*, (Mart 2016): 99-103.
- Bilgili, Fatih ve M. Fatih Cengil. “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Getirilmesi.”

- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXIII, no. 3 (2019): 3-23.
- Büyüksağış, Erdem, Sinem Özyiğit, Selin Mirkelam Falay, İlay Ezgi Buldağ ve Mustafa Said Okur. "Dijital Varlıkların Miras Yoluyla İntikali." *Yargıtay Dergisi* 57, no. 2 (Nisan 2021): 337-408.
- Cummings, Rebecca G. "The Case Against Access to Decedents' E-mail: Password Protection as an Exercise of the Right to Destroy", *Minnesota Journal of Law, Science and Technology*. no. 5 (2014): 898-945.
- Çabri, Sezer. *Miras Hukuku Şerhi Cilt 1*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Demir, Zeynep Rana. "Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla Geçişi Mümkün Müdür?" *Prof. Dr. Feyzi Necmeddin Feyzioğlu'nun Anısına Armağan*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, (2020): 161-185.
- Develioğlu, Murat. *Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Uyarınca Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Dissanayake, Derani Nathasha ve David M. Cook. "Social Computing and Older Adults: Challenges with Data Loss and Digital Legacies", *2019 International Conference on Cyberworlds (CW)*: 171-174.
- Doğancı, Doğa Ekrem. *Blokszincirine Dayalı Akıllı Sözleşmelerin Hukuki Nitelikleri, Kuruluşu, Yorumu, İfası ve Bazı Örnek Hukuki Uygulamalar*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Dural, Mustafa ve Turgut Öz. *Türk Özel Hukuku: Cilt IV Miras Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022.
- Durmush, Gulnara. *Kripto Para ve İcra Hukuku Yönünden Düşündürdükleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE, 2019

- Eren, Fikret ve İpek Yücer Aktürk. *Miras Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Fuchs, Angelika. "What happens to your social media account when you die? The first German judgments on digital legacy", *ERA Forum 2021*, Springer Link: 1-7.
- Gençcan, Ömer Uğur. *Miras Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2016.
- Güçlütürk, Osman Gazi. "Blokzincir Üzerinde Depolanan Verilerin Kişisel Veri Niteliği ve Silinemezlik, Yok Edilemezlik Sorunu." *Kişisel Verileri Koruma Dergisi 1*, no. 2 (2019): 30-40.
- Güçlütürk, Osman Gazi. "Blokzincir ve Regüle Edilebilirlik." *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*. Editör E. Eylem Aksoy Retornaz ve Osman Gazi Güçlütürk, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020: 23-71.
- Gönensay, Samim ve Kemaleddin Birsen. *Miras Hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Ahmed Said Matbaası, 1963.
- Hatemi, Hüseyin. *Miras Hukuku*. İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Herzog, Stephanie. "Der digitale Nachlass und das Erbrecht.", *AnwBl Online 2018*. s. 472-481. Erişim tarihi: Nisan 22, 2022. <https://anwaltsblatt.anwaltverein.de/files/anwaltsblatt.de/anwaltsblatt-online/2018-472.pdf>.
- Holt, Jack, James Nicholson ve Jan David Smeddinck. "From Personal Data to Digital Legacy: Exploring Conflicts in the Sharing, Security and Privacy of Post-mortem Data." *In Proceedings of the Web Conference 2021 (WWW '21)*. April 19–23, 2021.
- Hopkins, Jamie P. "Afterlife in the Cloud: Managing a Digital Estate.", *Hastings Science and Technology Law Journal 5*, no. 2 (2013): 210-242.

- İmamoğlu, Deniz Alp. *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- İleri, Çiğdem. ““Dijital Miras”-Alman Federal Mahkemesi’nin “Facebook” Kararı Üzerine Bir İnceleme.”, *TBB Dergisi*. no. 146 (2020): 123-152.
- İmre, Zahit ve Hasan Erman. *Miras Hukuku*. Ankara: Der Yayınları, 2018.
- İnce Akman, Nurten. “Mirasbırakanın Dijital Bilgilerinin Mirasçılara Geçiş (Dijital Tereke).”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, no. 2 (2018): 527-560.
- İşgüzar, Hasan, Mehmet Demir ve Süleyman Yılmaz. *Miras Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2019.
- Kapancı, K. Berk. “Özel Hukuk Penceresinden Blokzincir: “Sanal Para” Değerleri ve “Akıllı Sözleşmeler” Üzerine Değerlendirmeler.”, *Gelişen Teknolojiler ve Hukuk I: Blokzincir*, Editör E. Eylem Aksoy Retornaz ve Osman Gazi Güçlütürk, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 113-154.
- Karaaslan, Pelin. “İnternet Platform Sahibine Ait Genel İşlem Koşullarının, Üçüncü Kişilerin Platform Üzerinde Gerçekleştirdiği Sözleşmelerin İçeriğine Dâhil Edilmesi.” *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, no. 2 (Temmuz 2018): 259-274.
- Keser Berber, Leyla. *İnternet Üzerinden Yapılan İşlemlerde Elektronik Para Ve Dijital İmza*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2002.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Miras Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2018.
- Kıran, Süleyman. “Kambiyo Senetlerinde Bedelinkripto Para Olarak Belirlenmesi.”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, no. 2 (2021): 2029-2069.

- Kocayusufpaşaoğlu, Necip. *Miras Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1987.
- Küzeci, Elif. *Kişisel Verilerin Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Maraşlı Dinç, Yasemin. "Ölümden Sonra Sosyal Medya Hesaplarının Hukuki Akıbeti: Dijital Miras.", *TBB Dergisi*, no. 142 (2019): 273-287.
- Memiş, Tekin ve Cemile Turgut. "Dijital Miras Konusunda Gözden Kaçanlar." *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 12 (Aralık 2020): 201-216.
- Oğuzman, Kemal. *Miras Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995.
- Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. *Eşya Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2021.
- Öncü, Semra ve Doğuştan Ektik. "Kripto Paraların Yatırım Amaçlı Kullanımı: Riskler ve Getiriler." *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19, no. 4 (2019): 362-395.
- Özdemir, Gençer. "Kripto Paraların Eşya Niteliği.", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 1: 289-306.
- Özdemir, Semih Sırrı. "Sanat Eserlerinin Menkul Kıymetleştirilmesinde Bir Araç Olarak Gayri Misli Sanal Jetonlar (NFT) ve Sahiplerine Sağladıkları Fikri Hakların Değerlendirilmesi." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 37, no. 3: 45-91.
- Öztan, Bilge. *Miras Hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2017.
- Öztrak, İlhan. *Miras Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1968
- Petek, Hasan. *Kişilik Değerlerinin Ölümden Sonra Korunması*. Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2015.
- Pinch, Rachel. "Protecting Digital Assets after Death: Issues to Consider in Planning for Your Digital Estate." *Wayne Law Review* 60, no. 2 (Kış 2015): 545-566.

- Serozan, Rona ve Baki İlkey Engin. *Miras Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.
- Şener, Oruç Hami. "Post Mortal Temsil Yetkileri ve Ticari Mümessillik". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 1 (2009): 113-170.
- Tevetoğlu, Mete. *Hukuki Yönleriyle Kripto Varlıklar ve Kripto Varlıkların İlk Arzı*. İstanbul: Aristo Yayınevi, 2021.
- Tevetoğlu, Mete. "Ethereum ve Akıllı Sözleşmeler." *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, no. 1: 193-208.
- Tomrukçu, Tuğçe. *Blockchain Teknolojisinin Eser Sahibi Haklarına Hukuki Yansımaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Töremiş, Hatice Ebru. *Kripto Varlıklar ve Sermaye Piyasasında Düzenleme İhtiyacı*. Ankara: Merkez Bankası Uzmanlık Tezi, 2017.
- Turan, Metin. *Bilişim Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Turanboy, Asuman. "Kripto Paraların Ortaya Çıkmaları ve Hukukî Nitelikleri." *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 45, no. 3 (2019): 47-62.
- Uçak, Murat. "Kişisel Verilerin Ölümünden Sonra Korunması." *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, no. 10: 97-123.
- Üzer, Betül. *Sanal Para Birimleri*. Ankara: Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, TC Merkez Bankası, 2017.
- Vatavu, Joanna. "The Importance of Planning for Your Digital Estate." *Estates, Trusts and Pensions Journal* 32, no. 1 (Aralık 2012): 1-4.
- Wong, Claudine. "Can Bruce Willis Leave His iTunes Collection to His Children?: Inheritability of Digital Media in the Face of EULAs.", *Santa Clara High Tech. Law Journal* 29, no. 4: 703-761.
- Yaslıdağ, Beyhan. *Kripto Paralar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.

Yıldırım, M.Fadıl ve Tekin Memiş. "Elektronik Posta Kutusu Kullanımı İle İlgili Karşılaşılan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, no. 3-4 (2005): 331-353.

Yılmaz, Çiğdem Mine. "'Mephisto' Kararı Çerçevesinde Postmortal Dönemde Kişilik Hakkının Korunması.". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 20, no. 41: 877-897.

Yılmaz, Güneş ve Tayfur Süleyman Koç. "Kripto-Paraların Miras Hukuku Yönünden Değerlendirilmesi." *Vergi Dünyası Dergisi*. S. 1, no.467 (2020): 6-22.

Yılmaz, Süleyman ve Vehbi Umut Erkan. "Sosyal Medya Hesaplarının Miras Yoluyla İntikal Edip Edemeyeceği Sorusunun Kişisel Verileri Koruma Hukuku Kapsamında İncelenmesi." *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, no. 2: 567-586.

<https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=110132&pos=0&anz=1>